

WYDZIAŁ NAUK
O WYCHOWANIU
Instytut Psychologii

Łódź, dn. 10. 11. 2025 r.

dr hab. n. zdr. **Monika Talarowska**, prof. UŁ
Zakład Psychologii Klinicznej i Psychopatologii
Instytut Psychologii
Wydział Nauk o Wychowaniu
Uniwersytet Łódzki
al. R. Scheiblerów 2, 91-128 Łódź
tel.: 603 686 690
e-mail: monika.talarowska@now.uni.lodz.pl

Recenzja rozprawy na stopień doktora

Mgr Małgorzaty Krawczyk

pt. „*Communicative intentions processing in Autism Spectrum Disorder: Behavioral and Neural Correlates*”

Promotor: dr hab. Łukasz Okruszek, prof. IP PAN

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr Małgorzaty Krawczyk dotyczy problematyki poznania społecznego w zaburzeniach neurorozwojowych oraz w schizofrenii. Szczegółowy cel pracy został sformułowany jako określenie behawioralnych i neuronalnych korelatów przetwarzania intencji komunikacyjnych u osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (*Autism Spectrum Disorder*, ASD) oraz porównanie tych mechanizmów ze wzorcami obserwowanymi w przebiegu schizofrenii oraz ze wzorcami typowymi dla osób nie leczących się z powodu zaburzeń psychicznych.

Rozprawa doktorska została przygotowana zgodnie z §3 regulaminu postępowania doktorskich obowiązującego w Instytucie Psychologii PAN. Ma formę dysertacji prezentującej wyniki przeprowadzonych badań. Doktorantka jest również pierwszą autorką

dr hab. n. zdr. **Monika Talarowska**, prof. UŁ
Instytut Psychologii UŁ, Zakład Psychologii Klinicznej i Psychopatologii
al. R. Scheiblerów 2, 91-128 Łódź
tel.: 603 686 690, e-mail: monika.talarowska@now.uni.lodz.pl

dwóch artykułów przedstawiających otrzymane rezultaty. Jedna z publikacji ukazała się w czasopiśmie indeksowanym w bazach JCR i Scopus (Krawczyk, M., Pinkham, A., Golec-Staśkiewicz, K., Wysocka, J., & Okruszek, Ł. (2025). *Recognizing communicative intentions from single- and dyadic point light displays in autistic adults*. *Social Neuroscience*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/17470919.2025.2491676>). Druga z publikacji jest w procesie publikacyjnym (Krawczyk, M., Pinkham, A. & Okruszek, Ł. *Similar or opposite? Differences in the recognition of communicative intentions from biological motion in adults with autism and schizophrenia*, *Journal of Psychiatric Research*). Rozprawa zawiera wszystkie wymagane elementy formalne: streszczenie w języku polskim i angielskim, wprowadzenie teoretyczne, opis celów i hipotez badawczych, część metodologiczną, wyniki, dyskusję, wnioski oraz kompletną bibliografię. W związku z powyższym spełnione zostały wszystkie wymagania formalne określone w §3 „Szczegółowego trybu prowadzenia postępowań doktorskich w Instytucie Psychologii PAN”, z dnia 27.06.2025 r.

Formalna struktura pracy nie budzi logiczno-metodologicznych zastrzeżeń. Rozprawa składa się z teoretycznego wprowadzenia, rozdziału poświęconego przedstawieniu założeń metodologicznych prowadzonych badań (pytania badawcze, hipotezy badawcze, metodologia badań) oraz czterech rozdziałów prezentujących wyniki przeprowadzonych analiz.

Doktorantka prawidłowo zaplanowała i przeprowadziła swoje badania. Zamierzony plan analiz został przeprowadzony konsekwentnie, z wykorzystaniem różnorodnych, adekwatnych metod analizy statystycznej.

W realizacji programu badań oraz redagowaniu tekstów naukowych Doktorantka wykazała się rozeznaniem zastanej wiedzy teoretycznej oraz dużą dojrzałością warsztatu badawczego. Metodologia i przebieg badania mają podstawy w przedstawionym w rozdziale teoretycznym przeglądzie literatury. Badania niewątpliwie były czasochłonne, wymagały pracowitości, dokładności i rzetelności. Doktorantka dokonała obszernej analizy zebranych danych, przedstawiła uzyskane wyniki w jasny i zrozumiały sposób.

Praca stanowi oryginalny wkład naukowy, łącząc podejście neuropsychologiczne, behawioralne i neuroobrazowe w badaniu specyfiki poznania społecznego. Szczególnie

wartościowe jest bezpośrednie porównanie populacji osób z diagnozą zaburzeń ze spektrum autyzmu z osobami z rozpoznaniem schizofrenii oraz zastosowanie paradygmatów z użyciem tzw. *point-light displays* w badaniach fMRI.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż badania przedstawione w recenzowanej rozprawie zostały przeprowadzone w ramach dwóch projektów naukowych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki. Kierownikiem jednego z projektów była Pani mgr Małgorzata Krawczyk („*From biological motion processing to theory of mind - neural and behavioural correlates of social cognitive deficits in individuals with autism spectrum disorders*”, 2018/31/N/HS6/03757).

Badania prezentowane w pierwszej części rozprawy (Krawczyk, M., Pinkham, A., Golec-Staśkiewicz, K., Wysocka, J., & Okruszek, Ł. (2025). *Recognizing communicative intentions from single- and dyadic point light displays in autistic adults*. *Social Neuroscience*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/17470919.2025.2491676>), koncentrują się na porównaniu zdolności do przetwarzania intencji komunikacyjnych na podstawie ruchu biologicznego w grupie osób z diagnozą ASD ($n = 29$) oraz osób neurotypowych ($n = 29$).

Najważniejszy z uzyskanych wniosków można sformułować jako obniżoną zdolność rozpoznawania intencji komunikacyjnych na podstawie ruchu biologicznego w grupie ASD pomimo braku wyraźnych deficytów w obszarze poznania społecznego i funkcjonowania neuropoznawczego. Dodatkowe analizy ujawniły pośrednią trajektorię łączącą zdolność do rozpoznawania komunikacji z BM z objawami ASD poprzez zdolności społeczno-poznawcze.

Dla mnie osobiście jako dla Recenzentki niezmiernie znacząca jest również aplikacyjna wartość przeprowadzonych badań - możliwość zastosowania uzyskanych wyników zarówno na etapie diagnozy, jak i terapii.

Na kolejnym etapie badań Doktorantka skoncentrowała się na poznaniu specyfiki poznania społecznego wśród osób z diagnozą ASD (badanie przeprowadzono ponownie z udziałem wcześniej opisanej grupy ochotników).

Kolejny etap analiz poświęcony był natomiast identyfikacji neuronalnych korelatów przetwarzania intencji komunikacyjnych w ASD. W badaniu wzięło udział 42 ochotników

z obydwu badanych grup (osoby z diagnozą ASD oraz osoby nie leczone z powodu objawów zaburzeń psychicznych, TD). W przeprowadzonych analizach nie zaobserwowano różnic pomiędzy badanymi grupami. W szczególności nie zaobserwowano różnicy między ASD a TD w odniesieniu do grubości górnych i przyśrodkowych okolic czołowych, a także w odniesieniu do objętości ciała migdałowatego. Ponadto, nie zaobserwowano różnicy między ASD a TD w odniesieniu do zaangażowania sieci mentalizacyjnej podczas obserwacji interakcji komunikacyjnych. Podobnie, nie zaobserwowano różnic między grupami w zaangażowaniu ciała migdałowatego podczas obserwacji sygnałów afektywnych pochodzących z ruchu biologicznego.

W ostatniej części pracy przedstawiono wyniki porównań dokonanych pomiędzy osobami z diagnozą ASD oraz z rozpoznaniem schizofrenii (artykuł w procesie publikacyjnym: Krawczyk, M., Pinkham, A. & Okruszek, Ł. *Similar or opposite? Differences in the recognition of communicative intentions from biological motion in adults with autism and schizophrenia*, Journal of Psychiatric Research). Badane grupy poszerzono o udział 53 ochotników z diagnozą schizofrenii. Otrzymane wyniki wskazują na wyraźne deficyty neuropoznawcze oraz w obszarze poznania społecznego w ostatniej z wymienionych grup w porównaniu nie tylko do osób bez diagnozy psychiatrycznej, ale również w porównaniu do uczestników z ASD.

Wśród drobnych uwag, których uwzględnienie może pomóc wyjaśniać uzyskane wyniki warto wskazać:

1. W części rozprawy poświęconej metodologii przeprowadzonego badania brakuje charakterystyki kryteriów włączenia do udziału w badaniu, przede wszystkim w zakresie klinicznego przebiegu schizofrenii (np. czas trwania choroby, faza choroby (objawy pozytywne vs negatywne), stosowana farmakoterapia, która w istotnym stopniu może wpływać na uzyskane wyniki).
2. Brakuje również doprecyzowania sposobu rekrutacji uczestników (czy był to dobór celowy, czy losowy?). Kto dokonywał klasyfikacji uczestników do poszczególnych

WYDZIAŁ NAUK
O WYCHOWANIU
Instytut Psychologii

grup - lekarz psychiatra, psycholog kliniczny, czy też bazowano jedynie na deklaracji uczestników?

Pragnę podkreślić, iż wymienione uwagi w żadnym stopniu nie obniżają wartości merytorycznej przedstawionej mi do recenzji rozprawy.

Podsumowując, rozprawa doktorska **mgr Małgorzaty Krawczyk** stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, dowodzi posiadanej wiedzy teoretycznej oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, a także spełnia w pełni formalne i merytoryczne warunki stawiane rozprawom doktorskim określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, 619, 1630).

Na tej podstawie mam zaszczyt przedłożyć Radzie Naukowej Instytutu Psychologii PAN w Warszawie wniosek o dopuszczenie mgr **Małgorzaty Krawczyk** do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Składam również wniosek o wyróżnienie rozprawy doktorskiej.

dr hab. n. zdr. **Monika Talarowska** prof. UŁ
specjalista psycholog kliniczny,
neuropsycholog
certyfikowany psychoterapeuta